

המדריך לגידור בטיחותי של בריכות שחייה ביתיות מניעת טביעות ילדים

נכתב על-ידי US Consumer Product Safety Commission
תרגום והתאמה על-ידי ארגון 'בטרם' לבטיחות ילדים

בטרם
פשוט לשמור על הילדים

קהילות רבות בעלות תקנות וחוקים למניעת גישה של ילדים לבריכות שחייה ביתיות. בנוסף לחוקים ותקנות אלו, הורים אשר ברשותם בריכות פרטיות יכולים לנקוט באמצעי בטיחות נוספים להפחתת הסיכון שילדיהם הקטנים יהיו בעלי גישה לבריכות ללא השגחה. המסמך מספק המלצות ליצירת מחסומים ולמניעת גישה של ילדים לבריכות ביתיות.

בכל שנה משפחות רבות סובלות ממקרי טביעה וכמעט טביעה של ילדים צעירים בבריכות. במרבית מקרי המוות והפציעות מטביעה מעורבים ילדים גילאי 1-3 והם מתרחשים בסביבת הבית.

בישראל, מקרי הטביעה הם סיבת המוות הראשונה בתאונות בית ופנאי. מנתוני ארגון 'בטרם' לבטיחות ילדים עולה כי מגמת העלייה בתמותה מטביעה בבריכות הפרטיות, שאפיינה את עונת הרחצה של 2013, המשיכה גם בעונת הרחצה של שנת 2014.

מדריך זה מיועד לספק קווים מנחים לגידור ולאמצעים למניעת גישה של ילדים לבריכות ביתיות, במטרה להקטין את הסיכון ולמנוע מקרי טביעה. המדריך תוכנן לשימושם של בעלי בריכות ביתיות, לאנשים המעוניינים לרכוש בריכות או למתקנים של בריכות ביתיות.

אנו מאמינים כי אימוץ עקרונות הבטיחות המומלצים במדריך יסייע להפיכת הבריכות לבטוחות יותר, יגביר את המודעות לבטיחות בבריכות ויציל חיים.

אמצעים למניעת גישת ילדים לבריכות הינם קריטיים להצלת חיים אך אינם תחליף להשגחה רצופה על הילדים אשר נמצאים בקרבת בריכת השחייה. ההשגחה חייבת להיות צמודה ומתמדת.

בנוסף למדריך זה חובה לשים לב לדרישות חוק התכנון והבניה בנוגע לבריכות שחייה: תקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל 1970: תקנה 1 (הגדרות), תקנה 7(6) ותקנה 9(יד1). התוספת השנייה לתקנות הנ"ל עוסקת בבריכות שחייה בחלק כ"א: בריכות שחייה

גידור בריכות שחיה

מרבית הילדים מתחת לגיל 5 שטובעים מדי שנה בבריכות פרטיות היו יכולים להינצל אם בעלי הבריכות הפרטיות היו מגדרים אותם באופן מלא ומתקנים מגננוני נעילה עצמית על השערים.

כל מי שטיפל או השגיח על פעוטות יודע כמה מהר הם יכולים לנוע. פעוטות הם סקרנים, אימפולסיביים וחסרי תחושת סכנה. התנהגויות אלו הופכות את בריכות השחייה למסוכנות ביותר למשפחות עם ילדים צעירים.

בדיקות מקיפות שנערכו הביאו למסקנה כי הדרך היעילה ביותר למנוע טביעות בבריכות ביתיות היא בניה ותחזוקה של גדרות שימנעו גישה של הילדים הצעירים לבריכות. הקווים המנחים לגידור בריכות מוצגים בליווי שרטוטים, כאשר המונח בריכה כולל גם ספא ביתי, ג'קוזי חיצוני, בריכות הבנויות לגובה ובריכות ניידות גדולות.

אמצעים ומחסומים למניעת מעבר ילדים לבריכה

אמצעים ומחסומים למניעת גישת ילדים לבריכה אינם יכולים למנוע לחלוטין מקרי טביעה אך הם יכולים לספק שכבות הגנה נוספות לילדים, במקרה של חוסר השגחה של מבוגר. מחסומים אלו נועדו לתת להורים זמן נוסף למצוא את ילדם לפני שמשו קורה. מחסומים ואמצעי מניעת מעבר לבריכות כוללים גדר או קיר, אזהקה לדלתות הבית, ואמצעים לכיסוי הבריכה. השתמשו בהמלצות הבאות כמדריך:

גדרות ומחסומים

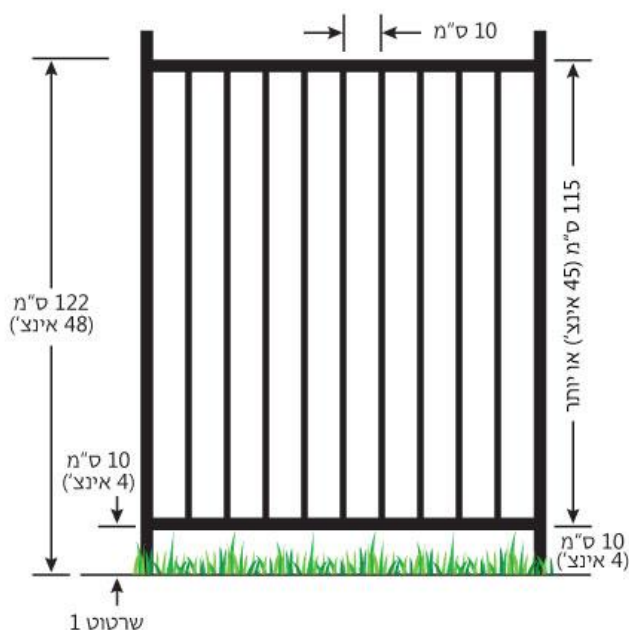
גדר המקיפה את כל הבריכה עדיפה על גדר שבה אחת הצלעות היא הבית עצמו. על הגדר להיות בגובה של לפחות 120 ס"מ, אם כי גדר בגובה 150 ס"מ או יותר עדיפה.

אם הבית כן נמצא באחד מצדי הבריכה יש להתקין אזהרה על כל אחד מהפתחים המובילים לאזור הבריכה וכן לוודא שעל כל הדלתות המוליכות לשם יש מנגנוני נעילה אוטומטים שהם בגובה שאינו מאפשר גישה לילדים.

כיסויי בריכה מספקים שכבת הגנה נוספת. קיים מגוון של כיסויים, יש לדאוג לתחזוקה תקינה של הכיסויים ולוודא שהמערכת להפעלתם היא מחוץ להישג ידם של ילדים.

גדר בריכה בטוחה מונעת מעבר של ילדים מעל, מתחת או דרך הגדר, ומונעת גישה של ילדים לבריכה למעט כאשר ישנה השגחה של מבוגרים.

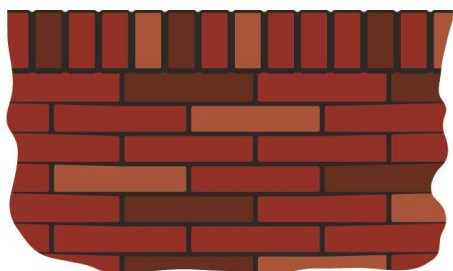
כיצד למנוע מעבר מעל הגדר?

ילד צעיר יכול לטפס מעל הגדר אם היא נמוכה מדי או אם יש בה נקודות אחיזה לידיים או מקום להנחת הרגליים בעת הטיפוס.

הקצה העליון של הגדר צריך להיות בגובה של לפחות 122 ס"מ (48 אינצ') מהקרקע, כאשר מדידת הגובה נעשית בצד החיצוני לבריכה. ישנן מדינות ורשויות מקומיות שונות בחו"ל בהן נדרש גובה של 150 ס"מ.

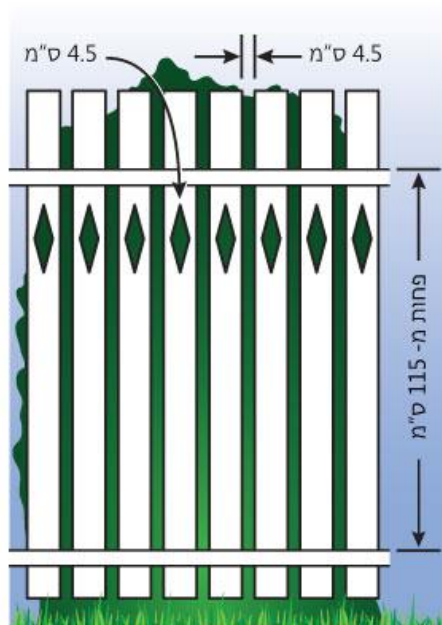
גדר לבנים בנויה

שרטוט 2

במקרה של גדר בנויה, אסור שיהיו חריצים או בליטות למעט הדרוש בבניה רגילה.

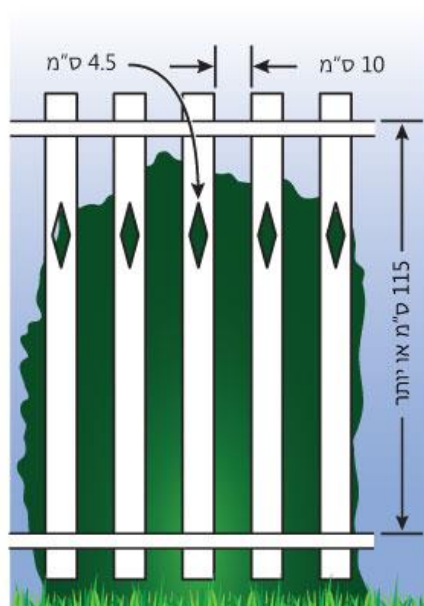
עבור גדר שבה חלקים אופקיים ומאונכים

שרטוט 3

בגדר שבה חלקים אופקיים ומאונכים, יש להקפיד שאם הרווח בין החלק העליון והחלק התחתון של המוטות האופקיים הוא פחות מ- 115 ס"מ, אלה יותקנו רק בצד הפנימי הפונה אל הבריכה.

הרווחים בין החלקים המאונכים לא יעלו על 4.5 ס"מ. כמו כן הגודל של חיתוכים דקורטיביים לא יהיה מעל 4.5 ס"מ. מרחק זה מבוסס על רוחב ממוצע של רגל של ילד ומיועד למנוע אפשרות של הנחת רגל במרווח כדי לטפס על הגדר.

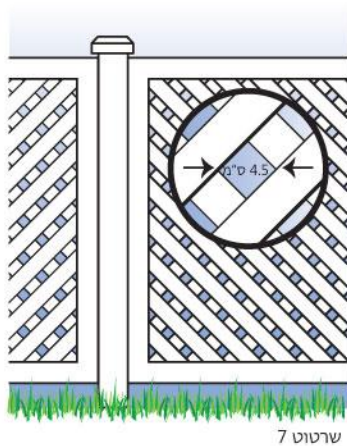
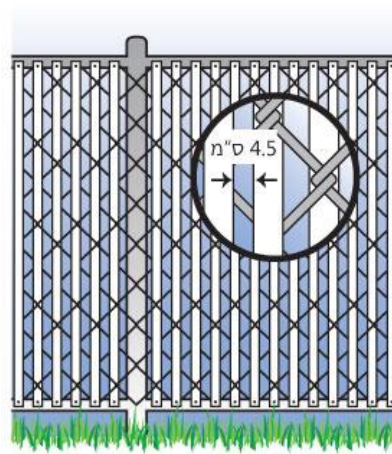
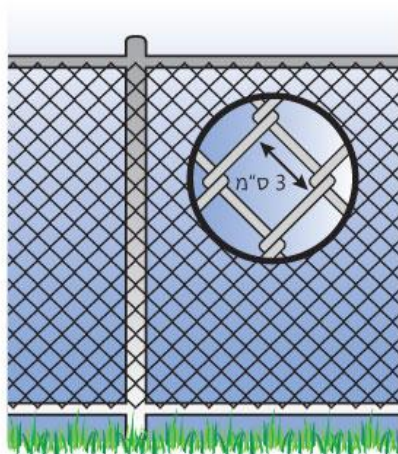
שרטוט 4

אם הרווח בין החלקים האופקיים גדול מ- 115 ס"מ, מותר להתקין אותם בצד החיצוני לבריכה. הרווח בין החלקים המאונכים לא יעלה על 10 ס"מ.

זהו קוטר ממוצע של ראש ורוחב ממוצע של חזה של ילד ונועד למנוע מעבר של ילד דרך הגדר. אם יש בגדר חיתוכים דקורטיביים, רוחבם צריך להיות פחות מ- 4.5 ס"מ.

גדר מסוג רשת

בגדר מסוג רשת, גודל הפתח ברשת לא יעלה על 3 סמ"ר, אם הפתח גדול יותר יש להתקין מוטות המקטינים את הפתחים הללו לפחות מ-4.5 סמ"ר.

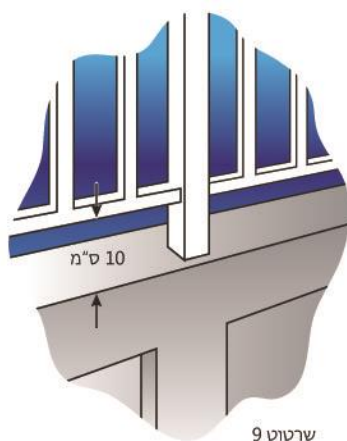
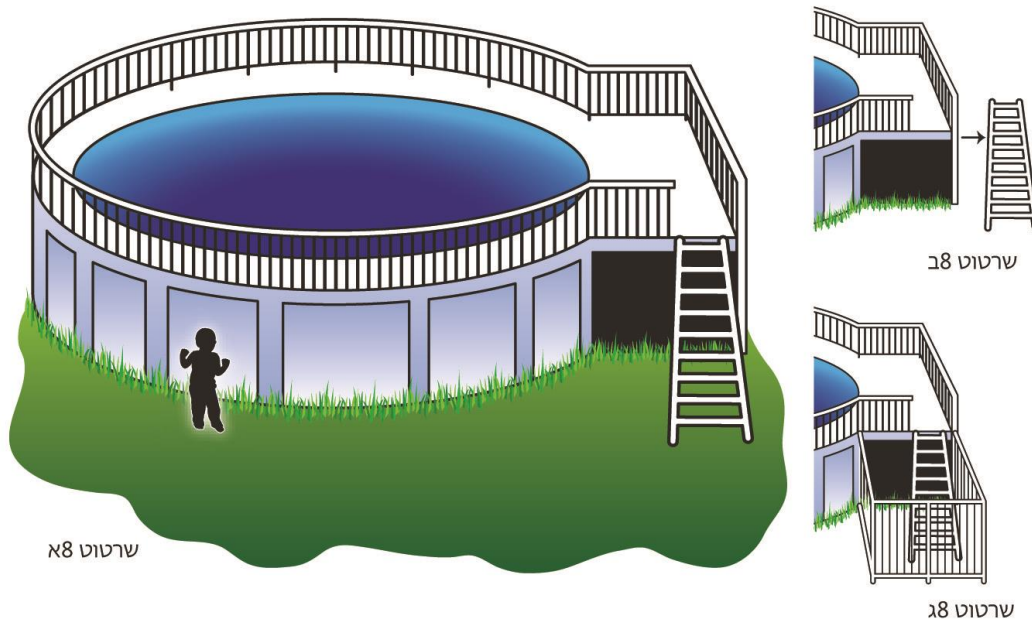

בגדר שבה חלקים אלכסוניים או סבכה, אסור שגודל הפתחים יעלה על 4.5 ס"מ.

בריכות הבנויות מעל פני הקרקע

יש לגדר גם בריכות הבנויות לגובה, מעל פני הקרקע. הגידור יעשה או ע"י גידור מבנה הבריכה עצמו או ע"י הוספת גדר מעליו.

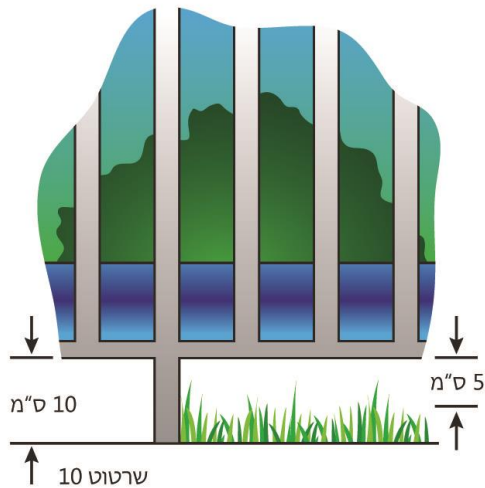
יש שתי דרכים אפשריות למנוע גישת ילדים לבריכה כזו, המדרגות או הסולם יותקנו כך שיהיו מאובטחים, נעולים או מורחקים כדי למנוע גישה לבריכה, או שיהיו מוקפים בגדר כמתואר במסמך זה.

בריכה מעל פני הקרקע הבנויה עם גדר מעל הבריכה

אם יש גדר מעל לבריכה, הרווח בין החלק העליון של הבריכה לחלק התחתון של הגדר לא יעלה על 10 ס"מ.

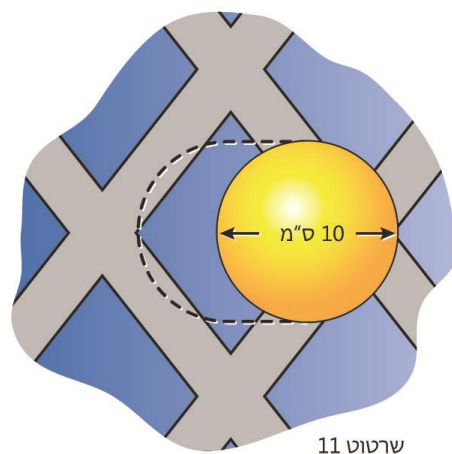
כיצד למנוע מעבר מתחת לגדר?

המרווח בין הקרקע לקצה התחתון של הגדר לא יעלה על 10 ס"מ, כאשר המדידה נעשית בצד החיצוני לבריכה. אם המדובר באדמה חשופה, דשא או חצץ מומלץ שהמרווח לא יעלה על 5 ס"מ.

כיצד למנוע מעבר דרך הגדר?

ניתן למנוע מעבר של ילד דרך גדר הבריכה ע"י הקטנת הפתחים בגדר וכן באמצעות התקנת שערים בעלי מנגנון סגירה או נעילה עצמית. כל הפתחים בגדר יהיו קטנים כך שעצם בגודל של 10 ס"מ לא יוכל לעבור דרכם. זהו הקוטר הממוצע של ראש או רוחב של חזה של ילד צעיר.

בריכות ניידות

לאחרונה הבריכות הניידות הופכות לנפוצות ופופולאריות.

יש מגוון רחב של בריכות ניידות, מבריכות ניפוח קטנטנות ועד לבריכות ניידות גדולות מאוד עם תכולה של אלפי ליטרים של מים. בריכות ניידות מהוות סכנה אמיתית לילידים צעירים.

לעולם אין להשאיר ילדים ללא השגחה בקרבת בריכות ניידות. מומלץ לגדר, לכסות או לרוקן ולאחסן בריכות ניידות. יש להזהיר שכנים, חברים ומטפלים על קיומן של בריכות ניידות והסכנות הטמונות בהן.

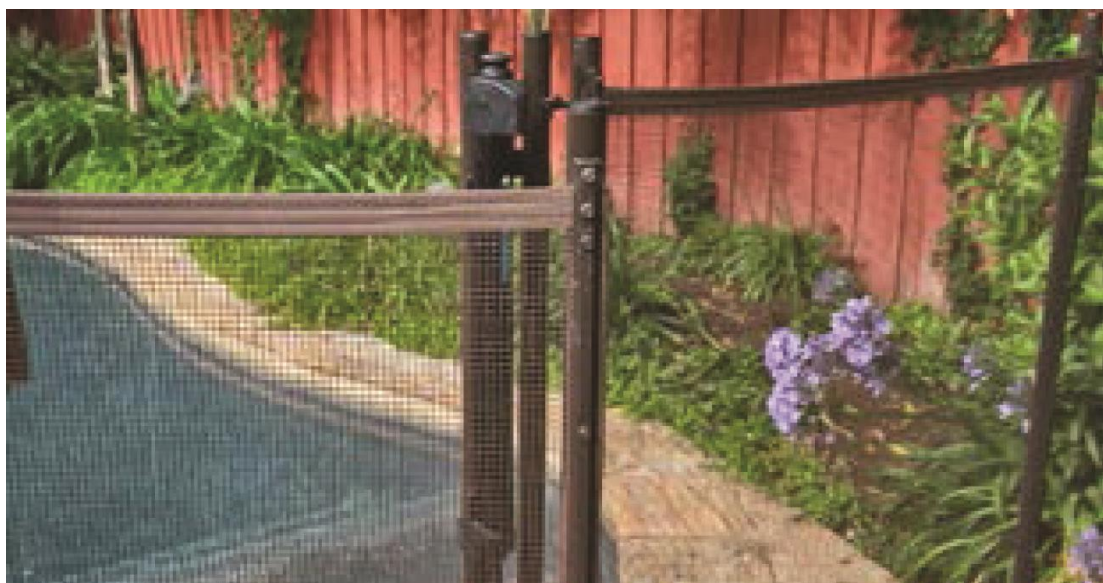

גדרות רשת ניידות

גדרות רשת ניידות מתוכננות במיוחד עבור בריכות שחיה. למרות ייעודן להיות ניידות, הדרך הבטוחה ביותר להציב גדר כזאת היא לחבר אותה למשטח כך שלא ניתן יהיה להסיר אותה ללא שימוש נרחב בכלי עבודה.

כמו גדרות בריכות אחרות, גם גדר רשת צריכה להיות מינימום בגובה של 120 ס"מ. המרחק בין עמודי התמיכה המאונכים והרשת צריך להקשות על טיפוס של ילד על הגדר. הרווח בין עמודי התמיכה המאונכים לא יעלה על 100 ס"מ. המרחק בין הרשת לקרקע לא יעלה על 2.5 ס"מ.

שערים

קיימים 2 סוגי שערים אותם ניתן למצוא בסביבה הביתית: שערים להולכי רגל ושערים לכלי רכב או שערים אחרים. ניתן להשתמש בשני סוגי השערים כחלק מגדר בריכת שחיה, כל השערים חייבים להיות מצוידים בהתקן נעילה.

שערים להולכי רגל בלבד

אלו הם שערים המיועדים למעבר הולכי רגל. גדרות של בריכות שחיה צריכות להיות מצוידות בשערים המגבילים את הגישה לאזור הבריכה.

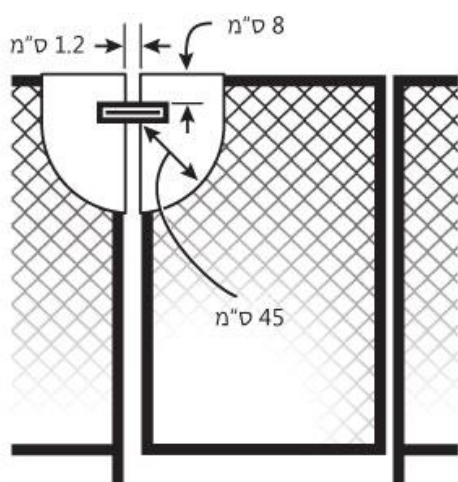
על השער להיפתח החוצה מכיוון הבריכה ולכלול התקן סגירה עצמית ונעילה עצמית. אם השער מותקן כראוי, גם אם אינו נעול, במקרה וילד קטן ידחוף אותו כדי להיכנס לאזור הבריכה, הדחיפה הזו תגרום לכל הפחות לסגירת השער ואולי אף לנעילתו.

שרטוט 12

החוליה החלשה בגדר החזקה והגבוהה ביותר היא שער שאינו סגור לחלוטין. כדי שהשער ייסגר לגמרי בכל פעם, יש לדאוג לפעילותו התקינה ולתחזוקה שלו.

אם המנגנון המשחרר את נעילת השער הוא בגובה של פחות מ-137 ס"מ מקצהו התחתון של השער, על מנגנון זה להיות במרחק של 8 ס"מ לפחות מקצהו העליון של השער, בצד הפונה כלפי הבריכה. זאת כדי למנוע מילד קטן להגיע אליו מעל השער מצדו החיצוני ולשחרר את הנעילה.

שרטוט 13

כמו כן, לא יהיה בגדר פתח הגדול מ-1.2 ס"מ בטווח של 45 ס"מ ממנגנון השחרור. זאת כדי למנוע מילד אפשרות של הכנסת היד לצדו השני של השער כדי לשחרר את הנעילה.

שערים אחרים

שערים כאלו יהיו מצוידים בהתקני נעילה עצמית. את מנגנוני הנעילה העצמית יש להתקין כמתואר לגבי שערים להולכי רגל.

כאשר הבית עצמו מהווה חלק מגדר הבריכה

בבתים רבים, דלתות הבית נפתחות ישירות לאזור הבריכה, או לחצר פנימית המובילה לבריכה. במקרים אלו הבית הוא חלק חשוב מגידור הבריכה. המעבר בכל אחת מהדלתות האלו צריך להיות מצויד באמצעי בטיחות.

על החשיבות של פיקוח ובקרה על מעבר של ילדים קטנים מתוך הבית אל אזור הבריכה ניתן ללמוד מנתונים שפרסם ה-CPSC על טביעות בארה"ב טביעות בסביבת הבית הן הגורם המוביל למוות בקרב ילדים עד גיל 5, מהוות 85% ממקרי המוות ו-54% מהפציעות (הנתונים מדו"ח משנת 2012).

מערכות אזעקה על דלתות

על כל הדלתות המאפשרות גישה לאזור הבריכה להיות מצוידות במערכות אזעקה קוליות, המשמיעות צליל אזעקה בכל מקרה של פתיחת הדלת ו/או הרשת.

על מערכת האזעקה לעמוד בדרישות הטכניות הבאות:

- צליל האזעקה יישמע תוך 7 שניות מפתיחת הדלת וימשיך להישמע במשך 30 שניות לפחות.
- על צליל האזעקה להיות בעוצמה של 85 דציבלים לפחות, כאשר מדידת העוצמה מבוצעת במרחק של 3 מטר ממערכת האזעקה.
- צליל האזעקה צריך להיות נבדל ושונה משאר הצלילים בבית, כגון טלפון, פעמון הדלת או גלאי אש.
- על מערכת האזעקה לכלול תכונת איפוס שתופעל באופן זמני לנטרול האזעקה למשך 15 שניות כדי לאפשר מעבר של מבוגרים ללא הפעלת האזעקה. המתג המנטרל את האזעקה יהיה ידני או דיגיטלי ויותקן בגובה של 135 ס"מ לפחות, מחוץ להישג ידם של הילדים.

ניתן להשתמש בדלתות עם סגירה עצמית והתקן נעילה עצמית בשילוב עם מערכות אזעקה כדי לאבטח את הדלתות המובילות לאזור הבריכה.

פתחים לחיות מחמד

אין לאפשר פתחים לכלבים או חיות מחמד אחרות המובילים ישירות לאזור הבריכה. גדר היא ההגנה הטובה ביותר במקרה של פתחים כאלו. יש לזכור כי פתחים מסוג זה אינם בהשגחה מתמדת של מבוגרים ומאפשרים לילדים סקרנים גישה לחצר אחורית. סגירת פתחים אלו אינה מספקת ויכולה לגרום לתאונות ולטרגדיות.

מקרי טביעה רבים בבריכות ביתיות אירעו בעקבות מעבר ילדים דרך הפתחים המיועדים לחיות מחמד.

בחלק מהמקומות קיימים חוקי בניה האוסרים על פתחים לחיות מחמד בבית עם בריכה, אלא אם הבריכה מגודרת כולה.

כיסויי בטיחות חשמליים

ניתן להתקין כיסויי בטיחות חשמליים כדי למנוע גישה לבריכה, במיוחד כאשר הבית עצמו משמש כקיר רביעי או כחלק מגידור/מניעת הגישה לבריכה. על כיסויים אלו לעמוד בכל דרישות הבטיחות של כיסויים למניעת טביעות של ילדים. בארה"ב תקן *ASTM F 1346-91* מגדיר דרישות בטיחות לכיסויי בריכה למניעת טביעות ילדים.

בריכות בתוך הבית

שרטוט 15

כאשר הבריכה ממוקמת כולה בתוך הבית, על הקירות המקיפים אותה להיות מצוידים בכל האמצעים הדרושים לשם מניעת הגישה לבריכה. מומלץ להשתמש גם במערכות אזעקה לדלתות ואזעקות לבריכה, כיסויים וכל האמור לגבי המצב שבו הבית מהווה חלק מגדר הבריכה.

גדרות לבריכות ביתיות, ספא וג'קוזי

ההסברים שהובאו להנחיות הבטיחות נועדו להקל על בעלי בריכות, אנשים המעוניינים לרכוש בריכות, מתקני בריכות, טכנאים ואחרים להבין וליישם את ההנחיות.

קריאת ההנחיות המפורטות להלן בשילוב עם ההסברים, השרטוטים והמידות שהובאו לעיל יכולה לסייע להבנתם.

בריכות חיצוניות

כל הבריכות החיצוניות, לרבות אלה החפורות בעומק הקרקע, מוצבות על הקרקע, בנויות מעל פני האדמה, ג'קוזי או ספא צריכות להיות מגודרות בהתאם לאמור להלן:

1. הקצה העליון של הגדר צריך להיות בגובה של לפחות 122 ס"מ מהקרקע, כאשר מדידת גובה נעשית בצד החיצוני לבריכה. (שרטוט מס' 1)
2. המרווח בין הקרקע לקצה התחתון של הגדר לא יעלה על 10 ס"מ, כאשר המדידה נעשית בצד החיצוני לבריכה. כאשר מדובר באדמה חשופה, דשא או חצץ מומלץ שהמרווח לא יעלה על 5 ס"מ, ולא יותר מ 2.5 ס"מ במקרה של גדר ניידת (שאינה קבועה). (שרטוטים מס' 1 ו-10).
3. במקרה של בריכות הבנויות לגובה, הגדר יכולה להיות על הקרקע כחלק ממבנה הבריכה או להיות מעל הבריכה. אם הגדר בנויה מעל הבריכה, הרווח בין החלק העליון של מבנה הבריכה לחלק התחתון של הגדר לא יעלה על 10 ס"מ. (שרטוט מס' 9).
4. כל הפתחים בגדר צריכים להיות קטנים מספיק כדי למנוע מעבר של עצם שקוטרו 10 ס"מ. (שרטוט מס' 11).
5. במקרה של גדר בנויה או גדר אבן, אסור שיהיו חריצים או בליטות למעט הנדרש בבניה רגילה. (שרטוט מס' 2).
6. בגדר שבה חלקים אופקיים ומאונכים, יש להקפיד שאם הרווח בין החלקים האופקיים הוא פחות מ- 115 ס"מ, אלה יותקנו רק בצד הפנימי הפונה אל הבריכה. (שרטוט מס' 3).

7. המרווחים בין החלקים המאונכים לא יעלו על 4.5 ס"מ. אם יש בגדר חיתוכים דקורטיביים המרווחים בתוכם לא יעלו על 4.5 ס"מ. (שרטוט מס' 4).
8. בגדר מסוג רשת, גודל הפתח ברשת לא יעלה על 3 סמ"ר, אלא אם כן הפתחים הוקטנו לגודל של פחות מ-4.5 ס"מ ע"י חיזוק באמצעות מוטות שהותקנו בגדר. (שרטוטים מס' 5 ו-6).
9. בגדר שבה חלקים אלכסוניים או גדר סבכה, אסור שגודל הפתחים יעלה על 4.5 ס"מ. (שרטוט מס' 7).
10. כל השערים לאזור הבריכה חייבים להיות מצוידים בהתקן נעילה. על השער להולכי רגל להיפתח החוצה מכיוון הבריכה ולכלול התקן סגירה עצמית ונעילה עצמית. (שרטוט מס' 12). גם שערים אחרים יהיו עם סגירה עצמית.
- אם מנגנון השחרור מסגירה ממוקם בגובה של פחות מ-137 ס"מ מקצהו התחתון של השער: על מנגנון זה להיות במרחק של 8 ס"מ לפחות מקצהו העליון של השער, בצד הפנימי הפונה כלפי הבריכה. כמו כן, לא יהיה בגדר פתח הגדול מ-1.2 ס"מ בטווח של 45 ס"מ ממנגנון השחרור (שרטוט מס' 13).
11. כאשר הבית עצמו מהווה חלק מגדר הבריכה, יש להפעיל אחד מהאמצעים המובאים להלן: כל הדלתות המאפשרות גישה לאזור הבריכה יהיו מצוידות במערכות אזעקה קוליות תקניות, המשמיעות צליל אזעקה בכל מקרה של פתיחת הדלת ו/או הרשת. לבריכה יהיה כיסוי בטיחות חשמלי תקני. אמצעי הגנה אחרים כמו דלתות עם התקן סגירה ונעילה עצמית יתקבלו אך ורק אם הם מספקים הגנה לא פחות מהאמצעים המתוארים לעיל.
12. במקרה של בריכה הבנויה לגובה, כאשר הגדר היא חלק ממבנה הבריכה או מותקנת מעל הבריכה, והגישה לבריכה היא באמצעות סולם או מדרגות (שרטוט מס' 8א): המדרגות או הסולם יותקנו כך שיהיו מאובטחים, נעולים או מורחקים כדי למנוע גישה לבריכה (שרטוט מס' 8ב), או שיהיו מוקפים בגדר (שרטוט מס' 8ג). כאשר הסולם או המדרגות מאובטחים, נעולים או מורחקים, כל פתח שיווצר לא יאפשר מעבר של עצם שקוטרו 10 ס"מ.

טיפים מצילי חיים למניעת טביעה והילכדות של ה CPSC

הצבת גדר היא רק אחד מהאמצעים להגן על ילדים בסביבת הבריכה. להלן אמצעים נוספים:

**הכלל העיקרי: לעולם אין להשאיר ילד ללא השגחה
ליד בריכה, אמבטיה או מיכל מים כלשהו**

בבריכה או בבילוי אחר בשילוב מים

- ללמד את הילדים מיומנויות בטיחות מים בסיסיות
- ללמוד לשחות ולדאוג לכך שגם הילדים ידעו לשחות
- למנוע הילכדות ע"י הרחקת הילדים מפתחי ניקוז, צינורות או פתחים אחרים
- לדאוג שמכשיר הטלפון יהיה לידכם בכל ביקור בבריכה
- אם הילד נעדר, לחפש אותו קודם כל בבריכה או בספא גם של השכנים
- לשתף בהוראות הבטיחות את המשפחה, החברים, השמרטפים והשכנים.

אם אתם בעלי בריכה

- להתקין גדר בגובה 120 ס"מ המקיפה את הבריכה, הספא או הבריכה הניידת
- להשתמש בשערים עם התקן סגירה עצמית ונעילה עצמית, לבקש גם מהשכנים לעשות זאת אם יש להם בריכה
- אם הבית משמש כחלק מגדר הבריכה, להתקין מערכת אזעקה על הדלתות או על הבריכה ו/או לכיסויי בטיחות לבריכה
- לדאוג לתחזוקה ולפעילות תקינה של הכיסויים
- לדאוג שבכל בריכה או ספא יש כיסויים לפתחי הניקוז. להיעזר לשם כך בנציג חברת השירות
- לדאוג שאמצעים מצילי חיים כגון גלגלי הצלה, מצופים וכו' יהיו תמיד בהישג יד